

لیلا مهداد | «خوابگاه» جای زندگی نیست» این را محمد دانشجوی سال آخر کارشناسی دانشگاه علامه طباطبایی می‌گوید و این در حالی است که رئیس صندوق رفاه دانشجویی وزارت علوم خبر سرنوشت‌ساز «اجاره بهای خوابگاه‌ها به‌طور متوسط ۵۵ درصد افزایش می‌یابد» را روایت کرده است. خبری گذشته تحت‌عنوان رتبه‌بندی خوابگاه‌ها پی‌ریزی شد و به تبع آن خوابگاه‌های دانشجویی همانند هتل‌ها، ستاره‌دار شدند- در ۵۰ کلاس A-B-C-D-E-F-

ستاره‌هایی که هر کدام مترمربع ۷۰ تا ۸۰ کیفیت و ارزش تغذیه‌ای، آنالیز غذایی، فرایند پخت و پخت، و پخش، عوامل موثر در رضایت‌مندی، بهینه‌سازی الگوی مصرف، قسار داد و نیروی انسانی، فضا و تجهیزات هستند، البته با این تفاوت که تعداد ستاره‌های بیشتر بر سررد خوابگاه‌ها نشان از لوکس و مرغوب بودن خوابگاه‌ها ندارند. یزدان مهر بر این عقیده است که این رویه در راستای عادلانه‌سازی خوابگاه‌ها انجام می‌شود و در حالی عادلانه‌سازی خوابگاه‌ها اجرایی می‌شود که حدود ۴۰ درصد خوابگاه‌های دانشگاه‌های سراسری در رتبه یک و دو قرار دارند و ۳۷ درصد نیز در رتبه ۳ و ۴ قرار گرفته‌اند؛ این خوابگاه‌ها افزایش بها را تجربه نخواهند کرد. «شاید به نظر بعضی از بچه‌ها، خوابگاه جای خوبی برای زندگی باشد، اما به نظر من، اینطور نیست. این‌جا نه غذای خوبی دارد، - منظوم نسبت به خانه است - نه شرایط آرامش‌بخشی که بتوان در آن آسود، پول خوابگاه هم برای دانشجویان روزانه، ترمی در حدود ۱۷۰ - ۱۸۰ هزار تومان است، اما برای دانشجویان شبانه به ۵۰۰ هزار تومان هم می‌رسد». به نظر محمد شاید این پول زیاد نباشد اما همین که شما دانشجوی یک دانشگاه دولتی باشید و پول بپردازید، منصفانه نیست. «دولت که هزینه‌های دیگر دانشگاه را فراهم می‌کند، این را هم باید تأمین کند.» علی، هم‌اتاقی اوست، او هم در مقطع کارشناسی درس می‌خواند. علی حرف محمد را تأیید می‌کند. «گاهی رفتار تحقیرآمیز هم با بچه‌ها می‌شود. اگر قرار باشد میهمان - مثلا یک دوست- با خودت به اتاق بیآوری، باید شبی ۵ هزار تومن هزینه کنی. این، پول خوابگاه نیست، اما نمی‌توانم درک کنم که دانشگاه قرار است با این پول چه کار کند. این که جلوی دوست‌تان، حتی اگر آن فرد، برادر تان باشد از

روایت دانشجویان از وضع خوابگاه‌ها خوابگاه‌هایی ر مق هستند

در حالیکه ۲۵۵ هزار دانشجو در خوابگاه‌ها زندگی می‌کنند ۱۱۰ هزار دانشجو نیز متقاضی خوابگاه هستند

عکس: بهمن

شما درخواست پول می‌کنند، آدم را خجالت‌زده می‌کنند.» اما علیرضا دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد از وضع خوابگاه رضایت دارد و در مقایسه با خوابگاه‌های خودگردان به لحاظ هزینه شرایط را بهتر می‌داند. خوابگاه خودگردان در واقع خوابگاه‌های خصوصی هستند که فردی یا افرادی، آن‌جا را تأسیس و اداره می‌کنند. گاهی این خوابگاه‌ها، مسابقات‌هایی قدیمی و مسکونی بودند که کاربری‌شان عوض شده، گاهی هم از ابتدا به منظور ایجاد خوابگاه و با معماری خاص خود، ساخته می‌شوند. واژه

«خودگردان» به این دلیل است که این نوع خوابگاه‌ها، به هیچ دانشگاهی وابسته نیستند. نوید که در سرش تمام شده و برای کار در تهران مانده در نزدیکی میدان ولیعصر در خوابگاه خودگردان زندگی می‌کند. به اعتقاد نوید خوابگاه، نسبت به خانه، مزیت‌هایی دارد و معایبی. «اگر پول رهن داشته باشید، می‌توانید خانه‌ای را اجاره کنید و کمتر از چیزی که این‌جا کرایه می‌دهید، خرج کنید. اما اگر نه، باید همین‌جا بمانید. البته، این‌جا مزیت‌هایی هم دارد. مثلا لازم نیست پولی را به‌عنوان پیش

یا رهن بپردازید، یا خیلی کم است (حدود ۱۰۰ هزار تومان). یا این که دیگر پول آب و برق و گاز یا شارژ، نمی‌پردازید؛ اینترنت هم دارد، گرچه یا سرعش پایین است یا محدودیت دالند دارد. تمیز کاری و حل مشکلات هم برعهده شما نیست. ماشین لباسشویی هم داریم، چیزی که تقریباً در هیچ خوابگاه دولتی نمی‌توانید پیدا کنید.» یکی از محدودیت‌هایی که این خوابگاه‌ها دارند، محدودیت ساعت ورود و خروج است: «ساعت ۶ صبح می‌توانید خارج شوید و تا ساعت ۱۲ شب، باید برگشته باشید

و گر نه در را می‌بندند، البته گهگاهی شده که من دیرتر رسیدم و در را برایم باز کرده‌اند. به‌رحال، این پول که می‌دهیم، کم نیست. در ازایش، حق‌هایی هم باید داشته باشیم.» در کنار اینها دانشجویان دانشگاه آزاد هستند که برخی از واحدها برای دانشجویان شلن خوابگاه در نظر نمی‌گیرند. مرتضی دانشجویی دانشگاه آزاد است و با این مشکل دست به گریبان اما او از خوابگاه‌های خودگردان راضی است. «گرچه هزینه‌اش کمی زیاد است، اما باز جای شکرش را دارد که اینجا، لاقل تمیز است. من خوابگاه‌ها و سونیت‌هایی بوده‌ام که همین هزینه را باید می‌پرداختم، اما آن‌جا بسیار بسیار کثیف و آلوده بود. یکی از این خوابگاه‌ها، نزدیک میدان فردوسی بود. ما به دیدن سوسک و ساس، عادت کرده بودیم. کولرهای بعضی از اتاق‌ها کار نمی‌کرد؛ هر کسی را در آن‌جا راه می‌دادند، میانشان، معناد هم بود. یک شب، ناگهان با سروصدا از خواب پریدم و دیدم که پلیس وارد اتاق شده و فردی که در تخت پایینی من قرار داشت را گرفت. او را در حال کشیدن شیشه گرفتند، اما برای چیز دیگری سراغش آمده بودند. ظاهراً بدهکار فراری بود.» علی به خاطر شرایطی که در ماجرا، مجبور است تابستان در تهران بماند و کار کند، «در تابستان، خوابگاه‌ها بسته

خوابگاه را نباید با مسافر خانه یا زندگی اجباری اشتباه گرفت، بلکه ایجاد یک شرایط مطلوب برای ادامه تحصیل حق اساسی هر فرد و دانشجو است که باید به آن احترام گذاشت

و کرایه آن، بیشتر می‌شود. مثلا اتاق ۴ تخته، از اتاق ۶ تخته، کوچکتر است، و قیمت آن، در حدود ۴۰۰ هزار تومان به بالاست.» علی می‌گوید در خوابگاه خودگردان، تنها تخت را کرایه می‌کنی، نه اتاق را. در واقع، با این تفاسیر، مجموع کرایه‌ای که همه افراد در یک اتاق ۶ تخته - که به گفته علی، در حدود ۱۵ متر مربع است - می‌پردازند، ماهانه بالغ بر ۲ میلیون تومان می‌شود. دانشجویان خوابگاهی از وضع نامناسب خوابگاه‌ها گفتنی بسیار دارند چون با مشکلات زیادی چون فضای کوچک اتاق‌ها، محدود و خرابی اغلب سرویس‌های بهداشتی، نبود یخچال، عدم دسترسی به اینترنت، محدودیت خطوط تلفن، فرسوده بودن امکانات اتاق‌ها، نبود آب‌سردکن، محدود بودن امکانات آشپزخانه، شلوفنی بیش از حد، قطعی مکرر برق و گاز و اجاره سنگین خوابگاه‌ها روبه‌رو هستند و این در حالی است که بیشتر آنها اذعان می‌کنند که پرداخت هزینه‌های بیشتر تأثیری در بهبود امکانات و شرایط تا به حال نداشته و امیدی به بهتر شدن آنها ندارد. طبق آمار سال گذشته صندوق رفاه دانشجویان، ۲۵۵ هزار دانشجو در ۱۶۳۲ ساختمان خوابگاهی ساکن هستند؛ خوابگاه‌های ملکی متعلق به وزارت علوم، خوابگاه‌های استیجاری و خوابگاه‌های خودگردان، براساس همین آمارها حدود ۱۱۰ هزار دانشجویی متقاضی امکان در خوابگاه‌ها هستند. این روزها کمبود خوابگاه دغدغه خیلی از دانشجویان شده است، البته همین موضوع خیلی از مدیران آموزش عالی را هم کلافه کرده است. معمولا موفق‌ترین دانشجویان، دانشجویان خوابگاهی هستند که برای ادامه تحصیل خود هر جا باشد شرایط را تحمل می‌کنند، هر چند مشکلات و شرایط بسیاری از خوابگاه‌های دانشجویی در کشور از لحاظ امکانات یکسان است اما لازم است توجه اساسی به زندگی خوابگاهی کرد تا شرایط به هر دلیلی موجب نشود که دانشجویی از ادامه تحصیل شپیمان شود. خوابگاه را نباید با مسافر خانه یا زندگی اجباری اشتباه گرفت، بلکه ایجاد یک شرایط مطلوب برای ادامه تحصیل حق اساسی هر فرد و دانشجو است که باید به آن احترام گذاشت.

انقراض خوابگاه‌های رتبه پنجمی

دولفقارزین‌مهر رئیس صندوق رفاه دانشجویی وزارت علوم

که در رتبه پنج قرار داشتند با اعتبار ویژه‌ای که آقای دکتر فرهادی وزیر علوم اختصاص داده‌اند بازسازی اساسی شدند و خوشبختانه برای مهرماه امسال دیگر خوابگاه رتبه پنج نخواهیم داشت. یک طرح ویژه برای خوابگاه‌های سه و چهار در نظر گرفته شده است؛ اگر تابستان امسال بتوانند یک درجه ارتقا بیابند برای تشویق ۸۰ درصد اجاره‌بهای که صندوق دریافت می‌کند به دانشگاه برگشت داده می‌شود تا خرج خوابگاه شوند. در کنار عادلانه‌سازی اجاره‌بهای خوابگاه‌ها خوابگاه‌های خودگردان که ۳۲۰ خوابگاه را به خود اختصاص می‌دهند از نظر دور نماندند و طبق برنامه‌های دکتر فضلی دست‌نخورده‌ای برای تأسیس و اداره خوابگاه‌های غیردولتی آماده شده و براساس آن شورای نظارت و ارزیابی توسط دانشگاه مادر، حراست معاونین دانشجویی و نماینده صندوق در هر استان تشکیل شده است تا هر کسی که مایل به تأسیس خوابگاه بود از شورای مدنظر مجوز بگیرد؛ مجوزی براساس معیارهای مدنظر. خوابگاه‌های مجوز دار، قانونی هستند و نام‌شان در سایت صندوق قرار خواهد گرفت تا دانشگاه‌ها برای خوابگاه دانشجویان از آنها استفاده کنند، البته بعد از اجرایی شدن این طرح خوابگاه‌هایی که مجوز ندارند قانونی محسوب شده و توسط امکان با آنها برخورد لازم صورت می‌گیرد چون در حال حاضر برخی از این اقامتگاه‌ها که از گردشگری مجوز دارند به‌عنوان خوابگاه فعالیت می‌کنند. این اقامتگاه‌ها از نظر ما خوابگاه محسوب نمی‌شوند و بعد از اجرایی شدن مجوز دادن به خوابگاه‌ها بی‌شک دانشجویان دیگر از این اقامتگاه‌ها استفاده نخواهند کرد، واقعیت امر عادلانه‌سازی اجاره‌بهای خوابگاه‌ها در راستای ساماندهی خوابگاه‌های دانشجویی است.

خوابگاه، غذا و کتابخانه ابتدایی ترین نیازها

دانشجو سر ما به انسانی است نه در آمد

قاسم پورحسن استاد دانشگاه

یک مقایسه اجمالی میان دانشجویان دانشگاه‌های ایران با دانشجویان کشورهای دیگر که از لحاظ رشد برابر ایران باشند مانند مالزی، ترکیه و حتی قزاقستان حقیقت این است که دانشجویان ایرانی از کتابخانه‌های خوبی بهره‌مند نیستند، امکانات مناسبی ندارند، حمایتی برای خرید کتاب ندارند و... به اعتقاد من وزارت علوم و وزارت ارشاد هیچ زبانی را متحمل نمی‌شوند اگر در طول سال با بستن قرارداد با دانشگاه‌ها بن‌های تشویقی‌ای را در اختیار دانشجویان قرار بدهند به‌خصوص دانشجویانی که در تحصیل کوشا هستند. چون هم خرید کتاب رونق می‌گیرد و هم این که وضع علم در جامعه بهبود می‌یابد. متأسفانه دانشجویان خیلی کم کتاب می‌خوانند و زمانی که دلیل آن را جویا می‌شویم از شرایط اقتصادی خود گلیمند هستند؛ از توان خریدی که ندارند. نکته قابل تأمل این است که بیشتر دانشجویان سر کلاس‌ها گلیمند هستند از وضع غذایی که دارند. یعنی به لحاظ بهداشت، غذا، در واقع در این موارد ما از یک کیفیت نیمه استاندارد در مقایسه با کشورهای هم‌تراز برخورداریم.

اگرچه برخی از دانشگاه‌ها تلاش‌های مطلوبی در حمایت از دانشجویان انجام داده‌اند؛ از حیث خوابگاه، از حیث غذا، از حیث سلامت اما بسیار ناچیز است. اگر نگاهی گذرا به کشورهای درجه یک بیندازیم این ناچیز بودن را بیشتر احساس می‌کنیم به‌عنوان نمونه در دانشگاه بازل سوئیس، دانشجویان محدودیت زمانی برای استفاده از کتابخانه ندارند، کیفیت غذای مصرفی دانشجویان خوابگاه‌های در اختیار آنها همگی مطلوب هستند و دانشجویان فراخ‌بیل تنها به مطالعه و تحصیل مشغول است. در ایران اگر دانشجوی در ترم آخر از دو واحد درسی بگذرد به دلیل این که یا پول ثبت‌نام را ندارد یا ناتوان از پرداخت هزینه خانه است - چون بعد از اتمام ترم‌ها دانشگاه مسئولیتی از حیث خوابگاه دانشجویان برعهده نمی‌گیرد - باید ترک تحصیل کند. به اعتقاد من، ما سرمایه‌گذاری خوبی در دانشگاه‌ها انجام ندادیم. لازم است این امر این است که ما توجه ویژه به دانشجویان داشته باشیم. دانشجویان سرمایه کشور است، سرمایه‌ای که می‌تواند در آینده وضع ایران را تغییر دهد. خوابگاه و غذا ابتدایی‌ترین مسائل هستند. ما هیچ حمایت اقتصادی، معنوی و پشتیبانی که می‌توانیم داشته باشیم را به عمل نمی‌آوریم. دانشجویان را رها می‌کنیم و همه مسئولیت‌ها را به گردن دانشجویان می‌اندازیم. خب طبیعی است که از لحاظ کیفی این دانشجویان رشد نمی‌کنند. بهداشت، سلامت، غذا، خوابگاه،

ندارها، شناسایی نشوند

امان... قرایی مقدم | جامعه‌شناس

دانشجوی خوابگاهی یعنی فردی غیربومی که در شهری دیگر مشغول تحصیل است. این فرد به دلیل دور بودن از خانواده، مشکلات، فشارها و هزینه‌های مضاعفی را نسبت به دانشجوی بومی متحمل می‌شود. نکته بعدی که نباید از نظر دور داشت این است که بیشتر دانشجویان، دانشگاه‌های دولتی از شهرهای دور افتاده و اقشار محروم هستند و حتی یک‌درصد پایین، افزایش هزینه‌ها می‌تواند روی آنها و خانواده‌شان تأثیر گذار باشد. مشکلات و مسائل اقتصادی واقعیت امروز جامعه است و در هر تصمیم و برنامه‌ای باید به آن توجه ویژه شود به‌خصوص تصمیماتی که به آینده قشر جوان و خود کشور برمی‌گردد. جوانان آینده‌سازان جامعه هستند و سرمایه‌گذاری امروز ما روی این قشر حتماً نتایج عمیق و تأثیرگذاری را به دنبال خواهد داشت. این که گفته می‌شود آینده‌سازان تنها شعار نیست بلکه در تمام دنیا واقعیت پذیرفته شده و قابل تأملی است و سرمایه‌گذاری‌های هنگفتی برای آن می‌شود. سرمایه‌های فاکتور مهمی در همه جوامع است و ما نباید از این سرمایه که در حال حاضر در آن ثروتمند هم هستیم، غافل باشیم. این که هزینه‌های افزایشی قرار است صرف ارتقا کیفیت خوابگاه‌ها شود جای بسی امیدواری است؛ امیدواری از جلب رضایت قشری که بیشترین زمان خود را در خوابگاه‌ها می‌گذرانند. خوابگاه باید محلی برای آرامش دانشجویان باشد تا بتواند با خیال راحت تحصیل کند و تمرکز خود را روی تحقیقات علمی بگذارد. به اعتقاد من مسأله‌ای که باید به آن توجه شود این است که دانشجویانی که به هر دلیل قدرت پرداخت در این هزینه‌ها ندارند، بلند نشوند و برای این قشر تسهیلاتی در نظر گرفته شود تا تأثیر منفی روی تحصیل و صدمات روحی و روانی به دنبال نداشته باشد.

آمادگی روانی بدهیم

اسفندیار آزاد | روانشناس اجتماعی

هر تصمیم بی‌شک بازتاب و عکس‌العمل‌هایی را در پی خواهد داشت و افزایش هزینه خوابگاه‌ها نیز از این امر مستثنا نیست، البته شاید در نگاه اول درصد افزایش رقم چشمگیری نباشد اما باید این نکته را در نظر گرفت که مخاطب آن قشر دانشجویان با مشکلات و دغدغه‌های خاص خود، این تصمیم قشر کثیری را تحت‌تأثیر خود قرار می‌دهد برای همین لزوم ایجاد آمادگی روانی در آن احساس می‌شود؛ عدم آمادگی روانی امکان ایجاد تعارض، بی‌اس و نگرانی را افزایش می‌دهد و ضروری است قبل از ایجاد تغییرات تبیین کافی و اطلاع‌رسانی صحیح انجام شود و دلایل و ضرورت‌هایی که منجر به چنین تصمیمی شده به دانشجویان گفته شود. اطلاع‌رسانی شفاف سبب می‌شود دانشجویان به مرور زمان خود را با شرایط به وجود آمده سازگار کنند. نکته اساسی در این راستا این است که دانشجویان شاهد بالا رفتن کیفیت و امکانات خوابگاه‌ها باشند چون دیدن شرایط مساعدی بی‌شک استقبال آنها را در پی خواهد داشت. در مقابل اگر این تصمیم و بالا رفتن سطح کیفیت زندگی در خوابگاه‌ها تنها در حد صحبت باقی بماند و دانشجویان با تغییرات مشهودی روبه‌رو نشوند تا رضایتی بازتاب آن خواهد بود. یکی از مسائلی که تأثیرگذار در کنار این تصمیم می‌تواند دادن تسهیلات به دانشجویان باشد تا بتوانند شرایط اقتصادی‌شان را مدیریت کنند. دانشجویان نیز به آمادگی روانی دارد و در مقابل وزارت علوم نیز ناگزیر از چنین تصمیماتی است برای همین گرفتن راهکار از خود دانشجویان می‌تواند در ایجاد تعامل و سرعت روند اجرایی شدن تصمیم تأثیرگذار باشد. افزایش ۵۰ درصدی برای بخش عمده‌ای از دانشجویان نمی‌تواند مشکل‌ساز باشد اما این امکان وجود دارد که تعدادی هر چند کم تحت فشار قرار بگیرند چون دانشجویان منبع درآمدی ندارند و باید تمام تمرکزش روی درس و مطالعه و تحقیق باشد برای همین سیاست، دادن تسهیلات در این‌جا می‌تواند کارگشا باشد. در واقع اجرایی کردن هر برنامه و تصمیمی برای قشر دانشجویان باید با حساسیت بیشتری در نظر گرفته شود تا فایده‌محوری در حداقلی دانشجویان را هم شاهد نباشیم.